

ISSN 2311-8164

НАУКОВИЙ ВІСНИК

Мукачівського державного університету

№ 21(16)' 2016

ISSN 2311-8164

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАУКОВИЙ ВІСНИК
МУКАЧІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ

ЖУРНАЛ НАУКОВИХ ПРАЦЬ

№ 21 (16)'2016

МУКАЧЕВО
2016

УДК 001 (05)

**Науковий вісник Мукачівського
державного університету:**
журнал наукових праць
Випуск 21 (16) 2016

Заснований у 2006 р. Виходить двічі на рік

*Журнал зареєстровано та проіндексовано у
таких міжнародних науково-метричних
каталогах та базах даних:*

- **Index Copernicus (ICV 2015: 32.62)**
- **ResearchBib**
- **РИНЦ**

Головний редактор

Щербан Тетяна Дмитрівна – д.психол.н.,
професор, Заслужений працівник освіти України

Заступники головного редактора

Гоблик Володимир Васильович – д.е.н., доцент,
Заслужений економіст України

Товканець Ганна Василівна – д.пед.н., проф.

Відповідальний секретар

Лизанець Анжела Гейзівна – к.е.н., доцент

Редакційна колегія

Козарь Оксана Петрівна – д.т.н., доцент
(**відповідальний за напрям «Природничі та
технічні науки»**)

Березовська Лариса Іванівна – к.психол.н.,
доцент (**відповідальний за напрям
«Гуманітарні та суспільні науки»**)

Ліба Наталія Степанівна – к.е.н., доцент
(**відповідальний за напрям «Економічні науки»**)

Мілашовська Ольга Іванівна – д.е.н., професор
Проскура Володимир Федорович – д.е.н.,
професор

Лужанська Тетяна Юріївна – к.геогр.н., доцент
Моргун Алла Володимирівна – к.філол.н., доцент

Стегней Маріанна Іванівна – д.е.н., доцент
Фізеші Октавія Йосипівна – к.пед.н., доцент
Кабацій Василь Миколайович – к.фіз.-мат.н.,
доцент

Мовчан Катерина Миколаївна, директор
бібліотеки МДУ

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
серія КВ № 14990-3962ПР від
05.03.2009 р.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 4916 від 16.06.2015

Засновник і видавець:

Мукачівський державний університет
Україна, 89600, Закарпатська область,
м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26
тел. (03131) 2-11-09
факс (03131) 2-11-09
e-mail: nauka@msu.edu.ua

*Рекомендовано до друку та поширення
через мережу Інтернет Вченою радою
Мукачівського державного
університету,
(протокол № 6 від 24.11.2016 р.)*

*З 6 випуску «Науковий вісник
Мукачівського державного
університету»
має власну подвійну нумерацію*

**Науковий вісник
Мукачівського державного
університету** - журнал наукових
праць, який включає публікації
провідних науковців, практиків та
студентів, згруповані за трьома
напрямами (гуманітарні та суспільні
науки, природничі та технічні науки,
економічні науки), які висвітлюють
актуальні питання розвитку науки та
освіти.

Може бути корисним для
науково-педагогічних, інженерно-
технічних працівників, аспірантів та
студентів.

Науковий вісник Мукачівського державного університету : журн. наук. пр. / Ред.кол.:
Щербан Т.Д. (гол. ред.) та ін. – Мукачево : Вид-во МДУ, 2016. - № 21 (16). - 287 с.

ISSN 2311-8164

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

SCIENTIFIC BULLETIN

OF

MUKACHEVO STATE UNIVERSITY

JOURNAL OF SCIENTIFIC ARTICLES

ISSUE 21 (16)'2016

**MUKACHEVO
2016**

UDC 001 (05)

**Scientific Bulletin of Mukachevo State
University:
Journal of scientific articles
Issue 21 (16) 2016**

Founded in 2006, published twice a year

The journal has been registered and indexed in such international scientometric catalogs and databases:

- **Index Copernicus (ICV 2015: 32.62)**
- **ResearchBib**
- **PIHII**

Chief Editor

Shcherban Tetyana D. – Ph. D, professor,
Honored Worker of Education of Ukraine

Deputy of chief editor

Hoblyk Volodymyr – Ph.D, docent,
Honored Economist of Ukraine
Tovkanets Hanna – Ph.D, professor

Executive Secretary

Lyzanets Anzhela – Ph.D, docent

Editorial board

Kozar Oksana – Ph.D, docent
**(responsible for the direction of «Natural
and Engineering Sciences»)**

Berezovska Larysa – Ph.D, docent
**(responsible for the direction of
«Humanities and social sciences»)**

Liba Nataliya - Ph.D, docent **(responsible
for the direction of «Economic
sciences»)**

Milashovska Olha – Ph.D, professor
Proskura Volodymyr – Ph.D, professor
Luzhanska Tetyana – Ph.D, docent
Morhun Alla - Ph.D, docent
Stehney Marianna – Ph.D, docent
Fizeshi Oktaviya - Ph.D, docent
Kabatsiy Vasyl– Ph.D, docent
Movchan Kateryna - Director of MSU
library

Certificate of registration of
print media
Series KV number of PR 14990-3962 from
05.03.2009 p.
Certificate of subject of publishing
Series DK number 4916 from 06/16/2015

Founder and Publisher:

Mukachevo State University
Ukraine, 89600, Transcarpathian region,
Mukachevo, st. Uzhgorodska 26
Tel. (03131) 02.11.09
Fax: (03131) 02.11.09
email:nauka@msu.edu.ua

*Recommended for publication and
spreading through the Internet by the
Academic Council of
Mukachevo State University,
(protocol № 6 from 24.11. 2016.)*

*From 6 issue of «Scientific Bulletin of
Mukachevo State University»
has its own dual numbering*

**Scientific Bulletin of Mukachevo
State University** - the journal of scientific
articles, which includes the publication of
leading researchers, practitioners and
students grouped in three areas (humanities
and social sciences, natural and technical
sciences, economic sciences) that highlight
actual issues of science and education.

It may be useful for scientific-
educational, engineering and technical
personnel, graduate and students.

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет

2016. Випуск № 21(16)
Видається з 2006 р.

Зміст

ПРИРОДНИЧІ І ТЕХНІЧНІ НАУКИ

С.Ю. Бабич, В.Ф. Лазар, Ю.П. Глухов. Динамика двухслойного полупространства с начальными напряжениями при воздействии подвижной нагрузки	7
А.О. Деркач, О.А. Охмат. Використання похідних полігексаметиленгуанідину у шкіряній промисловості.....	20
Т.О. Колесник, О.А. Андреєва, Л.А. Майстренко, О.В. Асаулова. Пергамент: особливості виготовлення, структура та властивості	25
О.А. Потебенько, О.А. Охмат, В.А. Паламар. Шляхи підвищення екологічності процесу хромового дублення у виробництві натуральної шкіри.....	32

ГУМАНІТАРНІ І СУСПІЛЬНІ НАУКИ

С.Г.Гавришко, В.В. Піпаш., А. А. Рошко. Особливості організації та планування пригодницького туризму.....	38
В.В. Іванова. Становлення образу Я дитини дошкільного віку: теоретичний аспект дослідження.....	47
Г.Ф. Ільтьо, А.А. Товт, Н.В. Блистів. Туристичний імідж України як складова ефективної державної політики	54
Т.Ю. Лужанська, Т.В. Теличко, В.Ю. Деркач. Основні аспекти геополітичних процесів в сфері туристичної діяльності.....	63
Л.Ю. Матвійчук, М.І. Лепкий, С.А. Костенко. Шляхи модернізації та вдосконалення туристичних маршрутів за допомогою новітніх технологій.....	69
В.М. Мішак. Психологічні передумови формування соціокультурної компетенції у майбутніх вчителів англійської мови у процесі вивчення німецької мови як другої іноземної	76
А.В. Моргун, Т.В. Теличко, С.В. Черничко. Розвиток соціально-культурного сервісу в сфері гостинності.....	81
С.М. Писаренко, О.О. Пітковят, В.Т. Фецинець. Геопросторова організація світового туристичного ринку.....	91
О.С. Рижченко. Китайський детектив у європейському варіанті.....	101
Н.В. Теличко. Підготовка вчителя до компетентісно – орієнтованого навчання англійської мови	110

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

Г.Г. Білак, Г.І. Пуйо. Впровадження інноваційних технологій в менеджмент готельного підприємства: автоматизовані системи управління готелю.....	118
Н. Ю. Гладинець, Д.В. Левко. Валютно-курсова політика НБУ як інструмент регулювання економіки.....	125
В.М. Головачко, А. В. Віщак. Податковий облік зовнішньоекономічної діяльності.....	132
В.М. Головачко, Б. К. Кіш. Особливості обліку податку на доходи фізичних осіб.....	138
В.М. Головачко, В. В. Шушкевич. Генезис розвитку податку на прибуток.....	143
В.М. Головачко, І.І. Савчин. Поняття та оцінка інвестиційної нерухомості.....	150

УДК 802.0:37-5

**ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ДО КОМПЕТЕНТІСНО – ОРІЄНТОВАНОГО
НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ****ТЕЛИЧКО НАТАЛІЯ ВІКТОРІВНА**

Мукачівський державний університет

Сьогодні актуальності набуває поняття компетентності учня, що визначається багатьма чинниками, оскільки саме компетентності є тими індикаторами, що дозволяють визначити готовність учня-випускника до життя, його подальшого особистого розвитку й до активної участі в житті суспільства.

Професійно-творча діяльність вчителя різностороння і потребує постійного розвитку та вдосконалення, чому сприяє введення компетентісно-орієнтованого навчання іноземної мови. На сучасному етапі розвитку вітчизняної та світової педагогічної думки дедалі більшого поширення набуває компетентісний підхід, який визначає цілі навчання через поняття «компетенції».

Метою статті є розкрити сутність і значення компетентісно-орієнтованого підходу до навчання іноземної мови; охарактеризувати професійно-педагогічні вміння вчителя англійської мови; визначити засади успішної співпраці вчителя і учня; узагальнити і обґрунтувати форми компетентісно-орієнтованого, творчого підходу вчителя до викладання англійської мови.

Компетентісний підхід у системі сучасної мовної освіти можна розглядати як один із ключових підходів, який не заперечує інших, а лише розширює, поглиблює та доповнює їх. Очевидний його взаємозв'язок з особистісно-діяльнісним (комунікативно-діялісним) підходом, оскільки, згідно із компетентісним підходом, важливою педагогічною умовою досягнення мети освіти є оволодіння визначеними компетенціями суб'єктами навчання на основі індивідуального досвіду.

Ефективність системи навчання залежить від рівня професійної підготовки вчителя, його професійної компетентності, змісту його роботи та від усвідомлення учнями своєї відповідальності за досягнуті за допомогою вчителя результати, що, в свою чергу, вимагає від учнів співробітництва та активної участі у процесі навчання та виховання.

Професійна компетентність — це оволодіння вчителем необхідною сумою знань, умінь та навичок, які визначають сформованість його педагогічної діяльності, педагогічного спілкування та особистості вчителя як носія певних цінностей, ідеалів та педагогічної свідомості.

Професійна компетенція забезпечується відповідними вміннями практичного оволодіння іноземною мовою як засобом спілкування, так і засобом розв'язування методичних завдань, наявністю певних якостей особистості, які сприяють її активному та успішному функціонуванню в умовах професійно-педагогічної діяльності. Формування професійно-педагогічної компетенції відбувається разом з усіма елементами педагогічної діяльності вчителя іноземної мови.

Компетентісний підхід передбачає особистісно-діялісний вимір результатів навчання учня, що підвищує його зацікавленість і відповідальність.

Ключові слова: компетентісно-орієнтованого навчання, компетентісний підхід, професійна компетентність, професійна компетенція, особистісно-діялісний вимір.

Рівень вимог до спеціаліста XXI століття визначає необхідність постійного вдосконалення дидактичних основ системи підготовки професійних кадрів у вищих навчальних закладах, розробки науково обґрунтованих підходів до педагогічного процесу. Метою упровадження таких підходів є розвиток особистості, яка здатна творчо мислити, має високі моральні якості, характеризується конкурентоспроможністю, самостійністю і компетентністю. На сучасному етапі розвитку вітчизняної та світової педагогічної думки дедалі більшого поширення набуває компетентісний підхід, який визначає цілі навчання через поняття «компетенції».

Об'єкти та методи дослідження.

Аналіз науково-педагогічної літератури свідчить про значний інтерес вітчизняних і російських дослідників (І.Зимня, В.Краєвський, О.Овчарук, Л.Паращенко, О.Пометун, А.Хуторской та ін.) до проблеми щодо необхідності формування компетенцій як кінцевої мети освіти; інтеграційними процесами в європейському і світовому освітньому просторі, які зумовлюють доцільність узгодження вимог підготовки спеціалістів з метою

забезпечення їх конкурентоспроможності; потребами сучасного ринку праці у кваліфікованих фахівцях.

Проте формування загальних компетенцій у майбутніх вчителів англійської мови і досі не знайшло належного розроблення.

Постановка завдання

Метою статті є розкриття сутності і значення компетентнісно-орієнтованого підходу до навчання іноземної мови

Виходячи з мети визначено наступні завдання:

- охарактеризувати професійно-педагогічні вміння вчителя англійської мови та визначити засади успішної співпраці вчителя і учня;

- розкрити суть і значення компетентнісно-орієнтованого підходу до навчання іноземної мови;

- узагальнити і обґрунтувати форми компетентнісно-орієнтованого, творчого підходу вчителя до викладання англійської мови.

Результати та їх обговорення

Сьогодні актуальності набуває поняття компетентності учня, що визначається багатьма чинниками, оскільки саме компетентності є тими індикаторами, що дозволяють визначити готовність учня-випускника до життя, його подальшого особистого розвитку й до активної участі в житті суспільства. Компетентнісний підхід передбачає особистісно-діяльнісний вимір результатів навчання учня, що підвищує його зацікавленість і відповідальність.

І.А.Зимня виокремлює три етапи розвитку освіти, орієнтованої на оволодіння компетенціями основи якої були закладені у 70-х роках в Америці у контексті запропонованого Н. Хомським поняття «компетенція» стосовно теорії мови[2].

Перший етап (1960-1970 рр.) характеризується введенням у науковий апарат категорії «компетенція», початком досліджень у руслі генеративної граматики і теорії навчання мов різних видів мовної компетенції, введенням поняття «комунікативна компетенція» (Д.Хаймс), створенням передумов для розмежування понять «компетенція» і «компетентність». Щодо останнього Н.Хомський писав: "Ми проводимо фундаментальну відмінність між компетенцією (знанням мови тим, хто говорить - слухає) і вживанням (реальним використанням мови у конкретних ситуаціях). Тільки в ідеалізованому випадку ... вживання є безпосереднім відображенням компетенції" [4].

Другий етап (1970-1990 рр.) характеризується використанням категорії «компетенція/компетентність» у теорії і практиці навчання мови (особливо іноземної), менеджменту, спілкування; розробкою змісту поняття "соціальні компетенції/компетентності." У книзі "Компетентність у сучасному суспільстві" зазначається, що компетентність складається з певних компонентів, багато з яких відносно незалежні один від одного, одні стосуються когнітивної сфери, інші - емоційної; ці компоненти можуть замінити один одного в якості складників ефективної поведінки. Автором виділено 37 компетенцій, серед яких: тенденція до чіткішого розуміння цінностей і установок стосовно конкретної мети: тенденція контролювати свою діяльність; готовність і здатність навчатися самостійно: самоконтроль; критичне мислення; здатність приймати рішення; схильність до роздумів стосовно майбутнього та ін. У визначенні компетенцій вже домінують категорії «готовність», «здатність», «схильність». Формування компетенцій починає розглядатися як кінцевий результат навчального процесу. Для різних видів діяльності дослідники виділяють різні види компетенцій [1]. Зокрема, для мовної підготовки Рада Європи (1990) окреслила стратегічну, соціальну, соціолінгвістичну, мовну і навчальну компетенції.

Третій етап, що розпочався в 90-х роках ХХ століття, ознаменувався публікаціями в матеріалах ЮНЕСКО переліку компетенцій, які необхідно розглядати як бажаний результат

навчання. У доповіді міжнародної комісії з освіти для XXI століття Ж. Делор сформулював чотири положення, на яких базується освіта: "Навчитися пізнавати, поєднуючи досить широку загальну культуру з можливістю поглибленої роботи в обмеженій кількості дисциплін... Навчитися працювати так, щоб здобути не лише професійну кваліфікацію, але й у більш широкому значенні компетентність, яка дає можливість справитися з різними численними ситуаціями і працювати у групі.... Навчитися жити разом, виховуючи розуміння іншого і відчуття взаємозалежності.... Навчитися жити для того, щоб розвивати власну особистість і бути спроможним діяти, демонструючи незалежність, самостійність суджень та особисту відповідальність". У тому ж році на симпозіумі в Берні (27-30 березня 1996 р.) відповідно до програми Ради Європи розглядалося питання визначення ключових компетенцій (key competences), необхідних учням для успішного працевлаштування чи здобуття вищої освіти. Було узагальнено коло компетенцій (здатність навчатися, здобувати і працювати з інформацією, мислити, спілкуватися, працювати в команді, діяти, адаптуватися), необхідних молодим людям для реалізації особистого потенціалу і розбудови Європейської спільноти [6].

На сучасному етапі інтерес дослідників зосереджений передусім на визначенні понятійного апарату, місця компетентнісного підходу серед інших підходів та окресленні компетенцій, необхідних для успішної діяльності у предметних галузях.

У сучасній науці немає єдиного трактування терміна «компетенція», що пояснюється використанням поняття у повсякденному житті та науковому обігу його символічною природою, багатоаспектністю і міждисциплінарністю, що спричинює різноманітність тлумачень відповідно до пріоритетів кожної галузі. Уведений в обіг Н.Хомським у зв'язку з дослідженням проблем генеративної граматики, цей термін означав здатність, необхідну для виконання певної, головним чином мовної діяльності рідною мовою. За останні роки поняття «компетенція» вийшло на загальнодидактичний і методологічний рівень, що пов'язано з потребою в системному підході до змісту освіти і необхідністю конкретизації навчального матеріалу на загальнодидактичному рівні.

Термін «компетенція» в освітньому контексті визначають як сукупність взаємопов'язаних якостей особистості (знань, умінь, навичок, способів діяльності) у межах певного кола предметів і процесів і необхідних для якісної продуктивної діяльності; сукупність знань, навичок та вмінь, які формуються у процесі вивчення дисципліни, а також здатність виконувати ту чи іншу діяльність на основі набутих знань, умінь і навичок; відчужену, наперед заплановану соціальну вимогу (норму) до освітньої підготовки учня, необхідну для його ефективної продуктивної діяльності у певній сфері; загальну здатність, яка базується на знаннях, досвіді, цінностях, нахилах, здобутих завдяки навчанням.

Незважаючи на певні відмінності, усі автори погоджуються, що компетенція включає знання, навички, вміння, досвід діяльності, вміння працювати самостійно; метою формування компетенції є не наявність знань, навичок та вмінь, а власне здатність використовувати їх у продуктивній діяльності.

«Компетентність» визначають як сукупність особистісних якостей учня/студента (ціннісно-сміслових орієнтацій, знань, умінь, навичок, здібностей), обумовлених досвідом його діяльності у певній сфері; володіння студентом компетенцією, яке включає його особисте ставлення до неї і предмета діяльності. Іншими словами, якщо під компетентністю розуміють здатність виконувати яку-небудь дію (у тому числі мовленнєву), то компетенція - це змістовий компонент такої здатності.

Важливою залишається проблема ієрархії, переліку компетенцій та їх компонентного складу. У Загальноєвропейських Рекомендаціях з мовної освіти передбачено загальні компетенції, які є ключовими (декларативні знання, навички та вміння, компетенція

існування, вміння учитися), і комунікативні мовленнєві компетенції (лінгвістична, соціолінгвістична, прагматична).

Серед ознак загальної компетенції виділяють її поліфункціональність, надпредметність, багатокomпонентність (В.Краєвський, А.Хуторський, О.Овчарук, О.Савченко), міждисциплінарність, багатовимірність, спрямування на формування критичного мислення, рефлексії визначення власної позиції, забезпечення широкої сфери розвитку особистості (О.Пометун), вона пов'язує воедино особистісне й соціальне в освіті, відбиває комплексне оволодіння сукупністю способів діяльності, виявляється не взагалі, а в конкретній справі чи ситуації (Н.Бібік). Отже, вищезгадані ознаки загальної компетенції підкреслюють, наскільки важливу роль вона відіграє у процесі навчання в цілому.

На думку А.В.Хуторського, загальні освітні компетенції конкретизуються на рівні навчальних предметів (освітніх галузей). Для цього з переліку загальних компетенцій відбираються й деталізуються окремі компетенції як за віковими ступенями навчання, так і за навчальними предметами й освітніми галузями [4].

Аналіз сучасних публікацій свідчить, що основна увага вітчизняних дослідників у галузі мовної освіти зосереджена навколо питання оволодіння іншомовною комунікативною компетенцією, в той час як проблема загальних компетенцій знаходиться певною мірою поза увагою науковців.

В.В.Краєвський і А.В.Хуторской пропонують такі ключові компетенції:

ціннісно-сміслові - пов'язані з ціннісними орієнтирами особистості, її здатністю бачити й розуміти оточуючий світ, уміти обирати цільові й смислові установки для своїх вчинків;

загальнокультурні - пізнання й досвід діяльності в галузі національної та загальнолюдської культури, моральні основи життя людини, досвід засвоєння особистістю картини світу;

навчально-пізнавальні - сукупність компетенцій у сфері самостійної пізнавальної діяльності, яка включає елементи логічної, методологічної та загальнонавчальної діяльності; інформаційні — навички діяльності стосовно інформації;

комунікативні - знання мов, способів взаємодії з оточуючими, володіння різними соціальними ролями;

соціально-трудова-виконання ролі громадянина, споживача, члена сім'ї тощо; вміння аналізувати ситуацію на ринку праці, володіти етикою трудових і громадських взаємовідносин;

особистісного самовдосконалення — оволодіння способами фізичного, духовного, інтелектуального саморозвитку, емоційної саморегуляції та самопідтримки [3].

Дещо інший підхід продемонстрували розробники проекту "Гармонізація освітніх структур у Європі", який здійснювався за ініціативи університетів і який мав на меті запропонувати конкретні рекомендації щодо впровадження Болонського процесу на рівні вищих навчальних закладів і предметних областей. У процесі роботи над проектом було виділено три групи загальних компетенцій:

інструментальні-вміння аналізувати ідеї і думки, планувати час і визначати стратегії навчання, приймати рішення, вирішувати проблеми; технологічні навички та вміння, пов'язані з використанням пристроїв, зокрема комп'ютера, та управлінням інформацією; лінгвістичні навички - усне й писемне спілкування, знання другої мови;

міжособистісні - спроможність виражати власні почуття; навички міжособистісного спілкування, здатність до взаємодії відповідно до соціальних чи етичних обов'язків;

системні - стосуються системи в цілому; передбачають поєднання розуміння, сприйнятливості і знань, які дозволяють побачити, як співвідносяться частини цілого і як вони об'єднуються.

На основі наведених класифікацій, а також враховуючи специфіку предмета «іноземна мова» та беручи до уваги сучасні пріоритети вищої освіти (зокрема орієнтацію на особистість студента, його самостійність, компетентність), виділяють три загальні компетенції, які необхідні майбутньому фахівцю в галузі іноземних мов для успішного навчання у вищому закладі освіти та подальшого ефективного виконання своїх професійних обов'язків: навчально-пізнавальні, інформаційні, міжособистісні, або інтерактивні.

Навчально-пізнавальні компетенції передбачають:

- вміння визначити мету і забезпечувати її досягнення;
- здатність здійснювати планування власної навчально-пізнавальної діяльності;
- вміння формулювати проблему й окреслювати шляхи її вирішення;
- вміння визначати пізнавальні задачі і формулювати гіпотезу;
- вміння аналізувати проміжні та кінцеві результати власної навчально-пізнавальної діяльності;
- здатність до рефлексивної самооцінки результатів діяльності;
- вміння коригувати програму дій відповідно до обставин чи отриманих результатів;
- здатність підходити творчо, нестандартно до вирішення навчально-пізнавальних завдань[5].

Суттєвою характерною ознакою навчально-пізнавальної компетенції є критичність, системність та евристичність мислення. Навчально-пізнавальні вміння забезпечують можливість ефективно навчатися, опанувати зміст навчального предмета у процесі навчальної діяльності. Сформувати у студента вищезазначені вміння навчально-пізнавальної діяльності можливо лише завдяки активним розумовим та практичним самостійним діям самого студента. Навчально-пізнавальні вміння необхідні студенте для поповнення та розширення його знання під час навчання та після закінчення вищого навчального закладу (ВНЗ), до здійснення неперервної освіти впродовж життя, чого вимагають постійно зростаючі темпи науково-технічного та соціального прогресу. Безперечним є факт, що неможливо навчитися на все життя. Отже, сформована навчально-пізнавальна компетенція є основою автономного, самостійного навчання та необхідна людині для управління своїм подальшим навчанням [1].

Інформаційні компетенції включають:

- володіння навичками роботи з різними джерелами інформації: книгами, підручниками, словниками, довідниками, енциклопедіями, каталогами, СВ-Кот, Інтернет;
- вміння самостійно шукати, систематизувати, аналізувати, відбирати й інтерпретувати інформацію, необхідну для вирішення навчальних завдань;
- вміння організовувати, перетворювати, зберігати і передавати інформацію; -вміння використовувати отриману інформацію для вирішення типових і творчих завдань;
- здатність використовувати отриману інформацію у доповіді, презентації, дискусії, обговоренні тощо;
- вміння використовувати отриману інформацію при написанні курсової, дипломної роботи;
- володіння навичками використання інформаційних приладів - комп'ютера, принтера, диктофона, магнітофона тощо;
- вміння застосовувати для вирішення навчальних задач інформаційні й телекомунікаційні технології: аудіо і відеозапис, електронну пошту, Інтернет.

Міжособистісні компетенції передбачають:

- володіння способами взаємодії з оточуючими;
- вміння коректно вести навчальний діалог, дискусію, ставити запитання, відстоювати свою точку зору;
- здатність до критики і самокритики;

- вміння працювати в команді, здатність шукати і знаходити компроміси;
- володіння прийомами дій в ситуації спілкування;
- здатність працювати в полікультурному середовищі [5].

В реальному процесі спілкування особистість прагне не тільки інформувати, але й виражати свої емоції, спонукати співрозмовника на будь-які вчинки, намагатися зрозуміти його почуття тощо. Таким чином, інтерактивна компетенція лежить в основі взаємодій людей при виконанні сумісної праці та відіграє важливу роль в життєдіяльності людини. Інтерактивна компетенція визначається як здатність ефективно і творчо застосовувати знання та вміння в міжособистісних стосунках, у взаємодії [4].

Взаємодія має позитивний характер тільки у співпраці, коли учасники обох сторін спрямовані на досягнення загальної мети; вмотивовані на активу участь у сумісній діяльності; об'єднані взаємозв'язками та узгодженістю при виконанні сумісних дій, налаштовані на уникнення конфліктних ситуацій; співпрацюють з чітким визначенням прав та обов'язків, відповідальності учасників, досягають результативності у своїй діяльності. Отже, сформовані інтерактивні вміння забезпечуватимуть особистості стабільне існування в економічному, соціальному й політичному просторі, і завдяки їм вона матиме можливість компетентно поводитися в суспільстві.

Спроможність виявити розуміння та співчуття є важливими складовими інтерактивної компетенції, що стосуються емоційної сфери. Вона припускає вміння зрозуміти співрозмовника, побачити ситуацію його очима.

Слід зазначити, що інтерактивна компетенція передбачає вміння самостійно міркувати, обґрунтовувати свою точку зору, порівнювати її з висловлюваннями співрозмовника на цю тему. Ці вміння є основою однієї зі складових комунікативної компетенції – соціальної, вони, безперечно, також належать до загальних компетенцій [6].

Оволодіння студентами зазначеними компетенціями сприятиме ефективності й результативності навчального процесу, дасть змогу урізноманітнити методи і прийоми навчання іноземних мов, забезпечить готовність студентів до реалізації освітніх і професійних цілей.

Висновки. Професійно-творча діяльність вчителя різностороння і потребує постійного розвитку та вдосконалення, чому сприяє введення компетентнісно-орієнтованого навчання іноземної мови.

Компетентнісний підхід у системі сучасної мовної освіти можна розглядати як один із ключових підходів, який не заперечує інших, а лише розширює, поглиблює та доповнює їх. Очевидний його взаємозв'язок з особистісно-діяльнісним (комунікативно-діяльнісним) підходом, оскільки, згідно із компетентнісним підходом, важливою педагогічною умовою досягнення мети освіти є оволодіння визначеними компетенціями суб'єктами навчання на основі індивідуального досвіду.

Професійна компетентність — це оволодіння вчителем необхідною сумою знань, умінь та навичок, які визначають сформованість його педагогічної діяльності, педагогічного спілкування та особистості вчителя як носія певних цінностей, ідеалів та педагогічної свідомості.

Професійна компетенція забезпечується відповідними вміннями практичного оволодіння іноземною мовою як засобом спілкування, так і засобом розв'язування методичних завдань, наявністю певних якостей особистості, які сприяють її активному та успішному функціонуванню в умовах професійно-педагогічної діяльності. Формування професійно-педагогічної компетенції відбувається разом з усіма елементами педагогічної діяльності вчителя іноземної мови.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Альошина О.М. Сучасні методи та технології викладання іноземних мов у ВНЗ / О.М.Альошина // Вісник НТУ "ХП": Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти. – 2012. – №30. – С.242-247
2. Зимняя И.А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата образования/ И.А. Зимняя // Высшее образование сегодня.- 2003.- №5.-С.34-42.
- 3.Краевский В.В. Дидактика и методика: учеб.пособие для студ.высш.учеб.заведений/ Володар Краевский. -М.: Издательський центр «Академия», 2014.-352с.
- 4.Хуторской А.В., Ключевие компетенции как компонент личности – ориентированной парадигмы образования/ А.В. Хуторской //Народное образование.- 2003.- №2.- С.58-64.
- 5.Поликарпова Ю.О. Традиції та інновації у викладанні іноземних мов в умовах інтеграції України до світової спільноти / Ю.О.Поликарпова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.academia.edu>. – Загол. з екрану. – Мова укр.
- 6.Common European Framework of Reference for languages : learning, teaching and assessment / Ed.J.L. M.Trim. – Cambridge University Press, 2001. – 276 p.

АННОТАЦІЯ

**ПОДГОТОВКА УЧИТЕЛЯ К КОМПЕТЕНТНОСТНО - ОРИЕНТИРОВАННОГО ОБУЧЕНИЯ
АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ**

Сегодня приобретает особую актуальность понятие компетентности ученика, которая определяется многими факторами, поскольку именно компетентности являются теми индикаторами, позволяющими определить готовность выпускника к жизни, его дальнейшего личного развития и к активному участию в жизни общества.

Профессионально-творческая деятельность учителя разносторонняя и требует постоянного развития и совершенствования, чему способствует введение компетентно-ориентированного обучения иностранному языку. На современном этапе развития отечественной и мировой педагогической мысли все большее распространение получает компетентностный подход, который определяет цели обучения через понятие «компетенции».

Целью статьи является раскрыть сущность и значение компетентностно-ориентированного подхода к обучению иностранному языку; охарактеризовать профессионально-педагогические умения учителя английского языка; определить принципы успешного сотрудничества учителя и ученика; обобщить и обосновать формы компетентностно-ориентированного, творческого подхода учителя к преподаванию английского языка.

Компетентностный подход в системе современного языкового образования можно рассматривать как один из ключевых подходов, который не отрицает других, а только расширяет, углубляет и дополняет их. Очевидная его взаимосвязь с личностно-деятельностным (коммуникативно-деятельностным) подходом, поскольку, согласно с компетентностным подхода, важным педагогическим условием достижения цели образования является овладение определенными компетенциями субъектами обучения на основе индивидуального опыта.

Эффективность системы обучения зависит от уровня профессиональной подготовки учителя, его профессиональной компетентности, содержания его работы и от осознания учащимися своей ответственности за достигнутые с помощью учителя результаты, что, в свою очередь, требует от учащихся сотрудничества и активного участия в процессе обучения и воспитания.

Профессиональная компетентность - это овладение учителем необходимой суммой знаний, умений и навыков, которые определяют сформированность его педагогической деятельности, педагогического общения и личности учителя как носителя определенных ценностей, идеалов и педагогического сознания.

Профессиональная компетенция обеспечивается соответствующими умениями практического овладения иностранным языком как средством общения, так и средством решения методических задач, наличием определенных качеств личности, которые способствуют ее активному и успешному функционированию в условиях профессионально-педагогической деятельности. Формирование профессионально-педагогической компетенции происходит вместе со всеми элементами педагогической деятельности учителя иностранного языка.

Компетентный подход предполагает личностно-деятельностное измерение результатов обучения ученика, повышает его заинтересованность и ответственность.

Ключевые слова: компетентно-ориентированное обучение, компетентностный подход, профессиональная компетентность, профессиональная компетенция, личностно-деятельностное измерение.

SUMMARY

TEACHER TRAINING TO COMPETENCY - BASED LEARNING ENGLISH

Today the notion of the competence of the student, which is determined by many factors, since it is the competence of those indicators to determine student readiness for graduate-life, further personal development and active participation in society is extremely urgent.

Professional and creative activity of teachers requires constant development and improvement, helped by the introduction of competency-based learning of foreign languages. At the present stage of development of national and world educational thought more and more common competency approach defines the goals of education through the concept of "competence".

The article aims to reveal the nature and value of competence-oriented approach to learning a foreign language; describe the professional pedagogical skills of teachers of English; identify principles of successful cooperation between teachers and students; summarize and justify forms competence-oriented, creative approach teachers to teach English.

Competence approach in the system of modern language education can be seen as a key approach that does not deny the other, but only expands, deepens and complements them. The apparent relationship with his personality and activity (communicative-activity) approach, since, according to the competence approach, an important condition for pedagogical goal of education is to master certain competence of learning based on individual experience.

The efficiency of training depends on the training of teachers, their professional competence, the content of his work and the awareness of students of their responsibility for achieved by teachers results, which in turn requires the cooperation of students and active participation in learning and education.

Professional competence is a teacher mastery of the necessary amount of knowledge and skills that determine the formation of its educational activities, teaching communication and the individual teacher as the bearer of certain values, ideals and educational awareness.

Professional competence provided relevant practical skills of learning a foreign language as a means of communication and means of solving methodological problems, the presence of certain personality traits that contribute to its active and successful operation in vocational and educational activities. Formation of professional pedagogical competence is with all elements of the teacher teaching a foreign language.

Competence approach involves personality and activity measurement of student learning outcomes, which increases its interest and responsibility.

Keywords: *competency-based learning, competence approach, professional competence, professional competency, personality and activity measurement.*